

”Bara halva sanningen om kvinnors och mäns löner”

SvD-debatt 18-09-20

De stora löneskillnaderna mellan könen beror på att kvinnors arbete värderas lägre än mäns. Det visar nya beräkningar som vi presenterar i dag, skriver Anita Harriman och Lena Johansson, expertgruppen Lönelotsarna, och Clara Berglund, generalsekreterare för Sveriges Kvinnolobby.

Anita Harriman, Lena Johansson och Clara Berglund. Foto: Pressbilder

DEBATT | LÖNER

Medlingsinstitutets årliga rapport som släpptes på tisdagen visar att löneskillnaden mellan kvinnor och män är 4,3 procent. Enligt myndigheten är den största orsaken till lönegapet att kvinnor och män finns i olika yrken. Men det är bara halva sanningen. När man jämför löner i likvärdiga yrken, som ställer motsvarande krav på utbildning och ansvar, är lönegapet betydligt större. [Nya beräkningar](#) från expertgruppen Lönelotsarna, som i dag presenteras i samarbete med Sveriges Kvinnolobby, visar att lönerna i kvinnodominerade yrken i genomsnitt är hela 14 procent lägre än i andra jämförbara yrken. De stora löneskillnaderna beror med andra ord på att kvinnors arbete värderas lägre än mäns.

Debatt

Det här är en argumenterande text med syfte att påverka. Åsikterna som uttrycks är skribentens egna.

Enligt diskrimineringslagen är arbetsgivare skyldiga att varje år kartlägga och analysera löneskillnader mellan kvinnor och män som utför lika och likvärdigt arbete. Med likvärdigt menas arbete som sammantaget ställer jämförbara krav på utbildning

och färdigheter, ansvar, ansträngning och arbetsförhållanden. Syftet med lagen är att också komma åt de strukturella löneskillnader som beror på att kvinnors arbete värderas lägre än mäns, och som leder till att löner i kvinnodominerade yrken konsekvent är lägre.

Medlingsinstitutet är den myndighet som har i uppdrag att följa löneskillnaderna mellan könen. Årets rapport visar att skillnaden mellan kvinnors och mäns löner, efter att hänsyn tagits till faktorer som yrke, sektor, utbildning, arbetstid och ålder, är 4,3 procent. Men eftersom myndigheten endast analyserar en begränsad del av löneskillnaderna visas bara halva sanningen.

För att ge hela bilden har expertgruppen Lönelotsarna analyserat löneskillnader mellan kvinnodominerade och andra yrken utifrån de kriterier som diskrimineringslagen anger. Genom att väga samman krav på utbildning och färdigheter, ansvar, ansträngning och arbetsförhållanden har 369 yrken värderats och grupperats. Beräkningarna omfattar drygt 3,5 miljoner anställda på den svenska arbetsmarknaden och visar att genomsnittslönerna i kvinnodominerade yrken i själva verket är 14 procent lägre än i andra jämförbara yrken. Det motsvarar 4 900 kronor i månaden.

Skillnaden varierar mellan olika yrkesgrupper. Ett exempel är det kvinnodominerade yrket *grundskollärare* som bedöms vara likvärdigt med det mansdominerade yrket *ingenjörer och tekniker*. I denna grupp av likvärdiga yrken är löneskillnaden mellan kvinnodominerade och andra jämförbara yrken 6 300 kronor i månaden (eller 15 procent). Ett annat exempel är det kvinnodominerade yrket *redovisningsekonom* som värderas likvärdigt med det mansdominerade yrket *installations- och serviceelektriker*. I denna grupp är löneskillnaden över 12 000 kronor per månad (31 procent).

För att på allvar komma åt den strukturella undervärderingen av kvinnors arbete måste hela bilden visas. Sveriges Kvinnolobby och expertgruppen Lönelotsarna anser att Medlingsinstitutets uppdrag ska vidgas till att också gälla skillnader mellan likvärdiga yrken. För att utveckla metoder och stötta arbetet kan Jämställdhetsmyndigheten vara en viktig aktör.

Ökad kunskap skulle dessutom ge enskilda arbetsgivare bättre stöd i arbetet med lönekartläggningar. Sedan förra året är alla arbetsgivare skyldiga att årligen upptäcka, åtgärda och förhindra löneskillnader mellan kvinnor och män i lika och likvärdiga arbeten. Men få lever upp till lagens krav. Förutom mer stöd och bättre information måste Diskrimineringsombudsmannens tillsyn skärpas så att de arbetsgivare som inte lever upp till lagen får kännbara sanktioner.

Det är staten, arbetsgivarna och fackförbunden som tillsammans bär ansvaret för att åtgärda de ihållande löneskillnaderna mellan kvinnor och män. Om parterna samarbetar är det fullt möjligt att stänga gapet. Men så länge industrin sätter lönenormen på arbetsmarknaden kan kvinnodominerade yrken aldrig komma ikapp. En verklig förändring kommer att kräva avsteg från normen för vissa yrkesgrupper så att lönerna i kvinnodominerade yrken kan öka i snabbare takt än i andra. Det är hög tid att arbetsmarknadens parter erkänner problemet, slutar ducka för frågan, och enas om en gemensam strategi.

Anita Harriman

expertgruppen Lönelotsarna

Lena Johansson

expertgruppen Lönelotsarna

Clara Berglund

generalsekreterare, Sveriges Kvinnolobby